

Administrasjon gav slikt svar:

«Samandrag

Vestland fylkeskommune sitt arbeid med cruise, retningssett i Cruisestrategien og med tilhøyrande handlingsplan har som mål å gjere den cruisetrafikken som uansett kjem til vår region meir berekraftig, både når det gjeld miljø/klima, lokal verdiskaping og sosial berekraft for dei fastbuande.

I 2020 har vi ein ekstrem situasjon på grunn av koronapandemien, som gir store umiddelbare utfordringar. Samtidig som at fylkeskommunen har sett i verk kortsiktige tiltak for destinasjonsselskapa, arbeider administrasjonen og næringa også vidare med dei lange linjene for å posisjonere reiselivsnæringa i Vestland fylke i tråd med berekraftprinsippet i Scenarioprojekt for Fjord Norge 2030. Ei vurdering er gjort for kva ordinære punkt i handlingsplanen som vil bli prioritert for 2020.

Dei tre fylka på Vestlandet har samla sett av kr 600 000 kr til arbeidet med handlingsplanen for cruise i 2020, og Vestland fylkeskommune vidarefører på den måten samarbeidet med Rogaland og Møre og Romsdal, i tråd med tidlegare vedtak i fylkesutvala. Arbeidet med ein ny nasjonal reiselivsstrategi, som for første gang omfattar cruise, startar i regi av Innovasjon Norge i april 2020. Denne vil være utgangspunktet for korleis vestlandsregionen på lengre sikt vil arbeide for å handtere utfordringane knytt til dei store gruppene som kjem til vår region.

1. Kva for tiltak er gjennomført og kva er planen for 2020

Arbeidet med å iverksette tiltak i handlingsplanen starta opp i januar 2019. Arbeidsgruppa for arbeidet har bestått av ein representant frå kvar av dei tidlegare fire fylkeskommunane, no tre, samt prosjektleiar Trond Amland. Arbeidsgruppa har hatt møter ca. ein gong i månaden for å følgje arbeidet opp.

Arbeidet med handlingsplanen handlar hovudsakleg om å gjere cruiseturismen meir berekraftig, både når det kjem til klima og miljø, men også økonomisk og sosialt. Mykje av arbeidet handlar om å halde oss sjølve og andre oppdatert på kva som skjer på dei ulike områda handlingsplanen omhandlar, samt etablere gode samarbeid på tvers av næringar, geografiske områder og aktørar. Med bakgrunn i dette blei det hausten 2019 arrangert ein nasjonal konferanse om cruiseturisme i Bergen. Om lag 170 deltakarar kom, både frå cruisenæringa og frå andre berørte næringar. I oppsummeringa og tilbakemeldingane frå konferansen var det positive tilbakemeldingar på konferansen sitt faglege innhald og at det endeleg blei arrangert ein nasjonal konferanse om temaet. Det blei også oppfordra til å arrangere denne konferansen årleg.

For innsatsområde miljø og klima handlar tiltaka blant anna om morgondagens løysingar for reinare cruisetrafikk, den nye hamne- og farevasslova og kva effekt denne vil ha for Verdsarvfjordane med meir. Dette blir jobba vidare med i 2020. Beredskapsplan er også eit fokusområde, og vil framleis vere det. Gitt dagens situasjon med korona-viruset har dette punktet fått ein ny dimensjon.

2. Beløpet som er sett av frå kvar fylkeskommune til vidare arbeid med planen, er relativt lite. 600 000 kr er sett av samla, delt mellom dei tre fylka. Midlane går hovudsakleg til ekstern prosjektleiar (samla kr 420 000 for dei tre fylka), som vi hadde på opsjon frå 2019. Denne opsjonen er løyst ut ved at Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal saman har valt å gå vidare med arbeidet. Det er også sett av eit mindre beløp (kr 100 000 i tillegg til eigenfinansiering frå deltakarane) til å arrangere den nasjonale cruisekonferansen, som i 2019 tiltrakk seg 160 gjestar frå heile Noreg. Summen frå kvart fylke er så liten at det ikkje er til hinder for at Vestland held fram

med det som er vårt hovudfokus for reiseliv: Å sikre mest mulig lokal verdiskaping på ein berekraftig måte.

Strategien for cruise, og tilhøyrande handlingsplan, er ikkje planar for korleis ein skal auke cruisetrafikken til Noreg og Vestlandet, men ein plan for korleis vi kan handtere den auken som kjem uavhengig av våre eigne aktivitetar og tiltak. Auken som er venta er skissert av UNWTO (United Nations World Tourism Organization) og TØI. Koronasituasjonen set ein stoppar for trafikken i 2020, men det er sannsynleg at denne trafikken vil være på plass igjen ettere kvart som «normalen» er gjenoppretta, dvs når kundane kjenner seg trygge på at dei kan reise utan å bli utsett for smitte ombord, og utan å bli hindra i å komme i land i dei ulike hamnene. Cruiseanløp er bestilt lang tid i førevegen og anløp for 2021, 2022 og til dels 2023 er allereie bestilt av reiarlaga. Korleis denne trafikken vil utvikle seg, må tida vise.

Dei grønne krava som kjem til vil i første rekkje ha effekt for verdsarvfjordane Nærøyfjorden og Geiranger. Ein del nye skip med stadig meir miljøvenlege løysingar for drift er kontraherte, men det tar tid før mange av desse er i sirkulasjon til at det monnar i stor grad.

Prognosane var at talet på anløp til kvar hamn ville gå ned. Dette har så langt ikkje skjedd (med unntak av 2020). I tillegg er storleiken på skipa, og dermed talet på passasjerar auka. Dei nyare og største skipa har dei mest klimamiljøvenlege løysingane for drift. Men det høge talet på passasjerar som kjem til hamnene er ofte ei særleg utfordring for dei lokale som bur på dei mindre stadane. Mange av punkta i handlingsplanen rettar seg derfor mot den sosiale berekrafta på land og er retta mot tiltak som kan motverke dei negative effektane av eit anløp med 4000-6000 passasjerar frå eitt enkelt skip, og der det gjerne ligg to eller fleire tilsvarande skip i hamn.

Reiarlaga betaler avgifter til hamneeigarane for los, kai plass og bunkring. Talet på gjester i hamna kan også bidra til å oppretthalde tilbod for lokalbefolkningen som elles ikkje hadde overlevd - t.d. butikk, post og serveringsstader. Men det høge talet på gjestar fører også med seg ulemper for dei lokale. Dette kan være trengsel, urimeleg stor slitasje på lokal infrastruktur, og lav verdiskaping på land. Ein stadig aukande grad av verdiskapinga blir kontrollert av reiarlaga, som vi no ofte ser har med seg eigne guidar, eigne kajakkar, eigne sykklar og anna utstyr ombord i staden for å kjøpe desse tenestene av lokale tilbydarar i dei ulike hamnene. Det høge talet på cruisegjestar som kjem på ein gang kan også fortrenge andre landbaserte gjestar. Slik blir lokalt næringsliv hemma. Innovasjon Norge sin rapport Cruiseturismen i Norge 2019 viser at sjølv om både tal på anløp og tal på gjestar har gått opp, har cruiseturisten sitt forbruk på land gått ned samanlikna med 2014. Den same rapporten viser at 92% av cruisegjesten sitt forbruk knytt til reisa går til reiarlaget. Her søker handlingsplanen for cruise å finne løysingar som gjer ein betre balanse, slik at ulempene for lokale innbyggjarar og næringsliv går ned medan den positive effekten av turisme blir forsterka.

3. Både strategien og handlingsplanen for cruise er bestilt, finansiert og vedteke av Vestlandsrådet, og vedteke i fylkesutvala i både Hordaland og Sogn og Fjordane. Administrasjonen arbeider i tråd med dette. I handlingsprogrammet for Innovasjon og næringsutvikling framgår det ein budsjett der det sett av midlar til reiselivstiltak om m.a. omfattar arbeid med handlingsplanen for cruise.

4. Teksten på Vestlandfylke.no viser til at handlingsprogrammet for cruise enda ikkje er lasta opp, dette vil bli gjort så raskt som råd er.

Styringsgruppa som arbeider med handlingsplanen for cruise (reiselivsansvarlege i dei tre fylka) har i møte 11. mars gått gjennom handlingsplanen, og vurdert dei ulike tiltaka som er gjennomført (sjå punkt 1) og kva for tiltak som bør prioriterast i 2020. Arbeidet med å utarbeide sjølve strategien

var omfattande, og det er ikkje planar om å utarbeide ein heilt ny strategi med det første. I 2020 startar Innovasjon Norge arbeidet med å utarbeide in ny nasjonal reiselivsstrategi, på oppdrag frå NFD. Innovasjon Norge har sitt første møte med fylkeskommunane i dette arbeidet 16. april. For første gang vil cruise være ein del av den nasjonale strategien. For fylka på Vestlandet vil det være naturleg å sjå til den nye nasjonale strategien når vi skal vurdere vårt eige arbeide på sikt, og ta utgangspunkt i denne når ein handlingsplan for vår region skal arbeidast fram. Det vil framleis være naturleg for dei tre vestlandsfylka å arbeide samla om korleis ein skal handtere effekten av cruisetrafikken, sidan dei aller fleste cruiseskipa går til hamn i alle tre fylka.

Den nye nasjonale reiselivsstrategien vil også leggje grunnlaget for den felles reiselivsstrategien vi har for dei tre vestlandsfylka, og som også går ut i 2020. På grunn av koronapandemien er det venta at arbeidet med nasjonal strategi blir forseinka i forhold til planen, men det er å vente at vi kan starte arbeidet med nye lokale handlingsplanar i 2021. Skulle det vise seg å være naudsynt med ein eigen, ny cruisestrategi for Vestlandet, må ein vurdere dette når den nasjonale strategien er klar.»